క రాజు కథలు

- సింగీతం శ్రీనివాసరావు

నా మాట

అప్పుడెప్పుడో - కాలేజీల కాలం. ఖాసా సుబ్బారావుగారు, గోరా శాస్త్రిగార్ల ప్రోత్సాహంతో భారతి, స్వతంత్రలాంటి పత్రికల్లో కొంతకాలం నా రచనా కేళి సాగింది. ఆనాడు రాసిన "అంత్యఘట్టం" నాటికను ఇప్పుడు కూడా ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంలాంటి చోట్ల ప్రదర్శిస్తున్నారంటే అదో తృప్తి. ఆ రోజుల్లోనే టంగుటూరి సూర్యకుమారిగారు నటించి, ప్రదర్శించిన 'చిత్రార్జున' నాటకం పాటలతో సహా రాశాను. ఈ ప్రదర్శనను పండిత జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారు ఢిల్లీలో చూశారు. ఆ తర్వాత టామ్ బకన్ అనే స్కాట్లండ్ రచయిత దీనిని ఇంగ్లీషులో తర్జుమా చేస్తే, దీన్ని అమెరికాలో తెలుగు పాటలతో ప్రదర్శించారు. ఈ తర్వాత నేను పెద్దగా రాసిందేది లేదు. "మీ సినిమాలకి మీరే మాటలు రాస్తే బాగుంటుంది" అని జంధ్యాలగారు చాలాసార్లు చెప్పారు. ఆయన మాటల్ని కాదనలేక పుష్పక విమానం తీశాను. "మీరు పాటలు రాయండి" అంటూ వేటూరిగారు ఎప్పుడూ ప్రోత్సహిస్తూ వుండేవారు. 'భైరవద్వీపం'లో ఒకపాట ఆయన రాయాల్సుంది. ఎన్నాళ్ళకూ ఆయన దర్శనం లభించకపోయేసరికి గత్యంతరం లేక నేనే "విరిసినది వసంతగానం" పాట రాశాను. ఆ పాట బాగా రాశానని వేటూరిగారు మెచ్చుకోవడం నాకొచ్చిన పెద్ద అవార్డు.

మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకు కాలేజి రోజుల ఉత్సాహం మళ్ళీ పుట్టుకొచ్చింది. ఆ రోజుల్లో పింగళి నాగేంద్రరావుగారు నా చేత స్క్రిప్టు ఒక రఫ్ వర్షన్ సీన్లు రాయించేవారు. వాటిల్లోంచి ఎన్నో ఐడియాలూ, శ్రీకృష్ణార్జునయుద్ధంలో అర్జునుడి పేరు 'అజిభీధఫపావిశ్వేసకి' లాంటివి ఎన్నో వచ్చేవి. ఇంట్లో వాటిని ఫెయిర్ కాపీ చేసే పని నా అర్ధాంగి కల్యాణిది. మళ్ళీ ఆ రోజులు గుర్తొచ్చేలా ఈ కథల్ని కల్యాణే ఫెయిర్ కాపీ చేసింది. ఈ కథల్ని ఆనందిస్తూ - "ఎంజాయ్" చేస్తూ అంటే కరెక్ట్‌గా చెప్పామనిపిస్తుంది - రాశాను. చదివిన వాళ్ళూ ఎంతో కొంత ఎంజాయ్ చేస్తే మరింత ఆనందిస్తాను.

సింగీతం శ్రీనివాసరావు

మిత్రులు సింగీతం శ్రీనివాసరావుగారికి నాకూ కనీసం 50 ఏళ్ళ పరిచయం. ఆయన భారతికి 'అంత్యఘట్టం' రాసే రోజుల్లో నేనూ భారతికి రాస్తున్నాను. దరిమిలాను ఆయన సినిమా రంగంలో స్థిరపడిన తర్వాత యిద్దరం కలిసి చాలా సినిమాల్లో పనిచేశాం. ఆయన దర్శకత్వం, వహించిన సినిమాలకు నేను రచన చేశాను. ఆయన దర్శకత్వంలో నేను నటుడిగా పనిచేశాను. ఈ రెండూ చెయ్యకపోయినా ఆయన తీసే అన్ని సినిమాల కథలూ ముందుగా నాకు చెప్పి నాతో చర్చించడం ఒక ఆనవాయితీ. నాకు వారి నాన్నగారు రామచంద్రరావుగారు తెలుసు. ఈ విషయాన్ని ఇంత విపులంగా, ముందు చెప్పడానికి కారణం - ఆయన సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌తో నాకు అయిదు దశాబ్దాల బంధుత్వం ఉన్నదని చెప్పడానికి.

'ఆదిత్య 369'లో నేను, టినూ ఆనంద్, అమ్రేష్‌పురీ నటిస్తున్నాం. మరొకరెవరో గుర్తులేదు. వాళ్ళ చెవులకి వైర్లు బిగించి - భయంకరంగా వయొలిన్లు వాయించే ఏర్పాట్లు చేశారు. ఆ శబ్దాలకి వారి చెవుల్లోంచి రక్తం కారుతుంది. నా చేత ఒక డైలాగ్ చెప్పించారు శ్రీనివాసరావుగారు. నా బాస్ అమ్రేష్‌పురీతో అంటాను. "బాస్, మీరు చాలా గొప్పవారు. వయోలిన్స్ ద్వారా అద్భుతమైన 'వయొలెన్స్'ని సృష్టించగలుగుతున్నారు" అని. ఇది ఎప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చినా గిలిగింతలు పెట్టినట్టు నవ్వుకుంటాను.

శ్రీనివాసరావుగారు రాసిన కథల్ని చదవడం ఇదే మొదటిసారి. చదివాక - మొదట నిర్ఘాంతపోయాను. కారణం మెల్లగా చెబుతాను. అవి చిన్నపిల్లల కథల్లాగ అతి సరళంగా, అమాయకంగా చెయ్యి పట్టుకుని నడిపిస్తున్న పసివాడిలాగా నడిపించుకుపోయాయి. మంచి కథకి అది మొదటి, గొప్ప లక్షణం.

కాగా, మంచి భాష నేర్పేవాడు భాష శాస్త్రికావడం, బాగా పాడేవాడు తాలం బ్రహ్మయ్య, శివ భక్తుడు కాశీ విశ్వేశ్వరయ్య కావడం, దుర్మార్గులు కోరమీసాల కోటయ్య, మిడిగుడ్ల సిద్ధయ్య కావడం - యివన్నీ చిన్నపిల్లల కథలకి ఏమి తికమకలు లేని Stylisation. ఇక్కడితో ఈ కథలకి సంబంధించిన చిన్నపిల్లల ముద్ర ఆగిపోతుంది. చదివించే గొప్ప గుణాన్ని వాక్యాల, పేర్ల సన్నివేశాలతో సాధించారని చెప్పడమే నా ఉద్దేశం. అయితే వీటికి కేవలం చదివించే గుణం మాత్రమే ఉన్నదని సరిపెట్టుకోవడానికి వీలులేదు. లోకధర్మాన్నీ, లోకం తీరునీ, సమాజ స్వరూపాన్నీ అతి సునిశితంగా, కాని సున్నితంగా వెక్కిరించే - అది కేవలం వెక్కిరింత మాత్రమే కాదని అనిపించే సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌ని జతచేశారు. అదీ ఈ కథల్లో రచయిత సాధించినది.

సరళంగా చదివించి, సరసంగా నవ్వించి, 'అమ్మో!' అని తుళ్ళిపడేటట్టు చేసి సమాజంలోని వైపరీత్యానికి కనుబొమ్మలు ముడివేయడమో, కత్తులు నూరడమోకాక, నవ్వుతూ గాటుపెట్టే అందమయిన ఆయుధాన్ని సానబెట్టారు రచయిత ఈ కథల్లో. ఈ ధోరణిలో మార్క్‌ట్వెయిన్, భమిడిపాటి కామేశ్వరరావు వంటి రచయితల్ని స్ఫురణకు తెస్తారు రచయిత. అసలు ఏ రచయితయినా సమాజంలో అవకతవకల్ని చూసి కళ్ళెర్రజేయడం అతని పరిధిని దాటడం అనిపిస్తుంది నాకు. కానీ వ్యగ్రతల్ని చూపి నవ్విస్తూ వాటిని పాఠకుడి స్పృహలోకి తీసుకురావడం రచయిత పరిమితిగా నేను నమ్ముతాను. No Social Problem can be solved by any writer on paper. He can only create the consciousness. హాస్యం ఆ అపశృతిని ఫోకస్‌లోకి తెస్తుంది. ఆలోచించేట్టు చేస్తుంది. అంతవరకే రచయిత పని. తరువాత ఏ పనిని చేపట్టినా అది తనదికాని పనిని నెత్తిన వేసుకోవడమే అవుతుంది.

కొట్టండి చంపండి అనేవాడికంటే, అవినీతిని నవ్వుతూ అలంకరించి, కితకితలు పెట్టే రచయిత మంచి హెచ్చరికని చేయగలుగుతాడని నేను నమ్ముతాను. ఆ పనిని చాలా బాధ్యతగా, గంభీరంగా, ప్రొఫెషనల్‌గా, తనకి వారసత్వంగా వచ్చిన సెన్సాఫ్ హ్యూమర్‌తో ప్రతీ కథలోనూ చేసి చూపించారు.

హాస్యానికి అద్భుతమైన పదును ధ్వని. కేవలం నవ్వించే హాస్యం - వెకిలిగానూ, కొండకచో వెగటుగానూ ఉండవచ్చు. కానీ సమాజశీలాన్ని చిన్న గాటుతో ఉలిక్కిపడేటట్టు చేయడం ఆరోగ్యకరమైన ఉత్తమ హాస్యం లక్షణం. వెకిలి 'ధ్వనుల'ను రాబట్టే చాలామంది రచయితలు మనకున్నారు. అర్థంలేని 'పన్'లను వాడి కంపు కొట్టించే ఘనులున్నారు. నాకు వీరందరి మధ్యా సింగీతం ప్రత్యేకంగా, విభిన్నంగా దర్శనమిస్తారు. ఈ మాట చెప్తున్నప్పుడు నా మనస్సులో మార్క్‌ట్వెయిన్ ఉన్నారు.

ఆయన ఎప్పుడో ఇండియా వచ్చారట. దక్షిణాదిన చాకలి బండమీద బట్టలు ఉతకడం చూశారట. "ఆహా! ఒక్క భారతదేశంలోనే బట్టల్తో బండల్ని బద్దలు కొట్టే విచిత్రాన్ని చూశాను" అన్నారట.

హాస్యానికి వింతకోణం, సంధించగలిగితే వింత పదునూ, సమర్థుడి చేతుల్లో వింత అస్త్రమూ కాగలదు. ఈ పనులన్నీ చేయగల నిష్ణాతుడు సింగీతం శ్రీనివాసరావు. చేసి చూపిన వేదిక - "క రాజు కథలు."

గొల్లపూడి మారుతీరావు.

'పంద 'నాలు

క రాజు రాజ్యంలో అసాధారణ ప్రతిభావంతులను గుర్తించి, వారిని తగురీతిన సన్మానించి 'రాజ్యరత్న' బిరుదును ప్రసాదించడం ఎన్నో దశాబ్దాలుగా జరుగుతున్న ఒక మహత్కార్యం. ఇంతవరకు సన్మానం పొందిన వాళ్ళంతా వారివారి వృత్తుల్లో ఉన్నత శిఖరాలని ఆరోహించిన వయోవృద్ధులు. జీవనసంధ్యలో ఉండేవారికి ఇది కాస్త తృప్తినిచ్చేది. కానీ ప్రజాబాహుళ్యంలో మాత్రం వాళ్ళ గురించి పెద్దగా పట్టించుకున్న వాళ్ళెవరూ లేరు.

కానీ ఈ మధ్యన ఎందుకో కొందరికి చిన్న వయస్సులోనే అలాంటి కీర్తి వస్తే బాగుంటుందనే కొత్త కోరిక చిగురించింది. పంచభక్ష్య పరమాన్నాలు పడుచువాని ముందు పెట్టడంలో అర్థముంది కాని అరిగించుకోలేని అరవైదాటిన వాళ్ళికిస్తే వ్యర్థం కదా? ఈ ఆలోచన కొద్దిమందిలో బాగా నాటుకుంది. తమకంటే గొప్పవారెవ్వరూ లేరనుకునే వీరు వాళ్ళకు తెలిసిన ప్రభుత్వాధికార్లని వెంటాడి ఏదో విధంగా తమకు 'రాజ్యరత్న' బిరుదును సంపాదించి పెట్టమని సతాయించారు. ఈ బాధలోంచి ఉద్యోగులు తప్పించుకోలేక ఎట్టకేలకు మంత్రిగారిని కలిసి ఈ గొప్పవారి కోర్కెలను తెలియపర్చారు.

అంతకుముందే మంత్రిగారు ఈ సంవత్సరపు రాజ్యరత్న బిరుదుని ఎవరికిద్దామని ఆలోచించి చివరకు దీనికి విష్ణుశర్మే అర్హుడని నిశ్చయించుకున్నాడు. విష్ణుశర్మకిప్పుడు డెబ్బైఎనిమిది సంవత్సరాలు. గత అరవై సంవత్సరాలుగా చతుర్వేదాలను తెలుగులోకి కావ్యరూపంలో అనువదించి అర్థతాత్పర్యాలను సమకూర్చి తెలుగువారికి గర్వకారణంగా ఉండదగిన ఉత్తమ కృతిని అందించాలని కృషిచేసినవాడు. ఇంతకంటే అర్హుడు ఉండబోడని నిశ్చయించుకుని తన అభిప్రాయాన్ని క రాజుగారికి చెప్పాలనుకున్న తరుణంలో 'రాజ్యంలో గొప్పవాళ్ళు ఉన్నారు, వారి పేర్లను కూడా పరిశీలించవలసింది' అని ఉన్నతాధికారులు గుంపులు గుంపులుగా పెద్ద మనుష్యులను వెంటబెట్టుకుని మంత్రిమీద ఒత్తిడి తేవడం మొదలెట్టారు. మంత్రి సందిగ్ధంలో పడ్డాడు.

"కాదు విష్ణుశర్మకే బిరుదునిస్తాం" అని పట్టుబడ్తే "వేదాన్ని తెలుగులోకి అనువదించకపోతే ఏం? అవేమన్నాకూడా పెడ్తాయా?" అని ఎద్దేవా చేస్తారు. ఓంకా రకరకాల వాదనలతో మంత్రి సరైన నిర్ణయం తీస్కోలేని అసమర్థుడుగా చిత్రీకరిస్తారు. ఇంతమందిని కాదనే దమ్ము మంత్రికి లేక "మీ ప్రతిపాదనలను కూడా ఆలోచిస్తాను" అని అందరికి నచ్చజెప్పి తన గోడును క రాజుకు చెప్పుకోడానికి బయల్దేరాడు.

కానీ దారిలో ఒక ఆలోచన వచ్చింది. తన గోడు విన్న క రాజు కూడా తనను ఒక నిర్ణయం తీస్కోలేని అసమర్థుడనుకుంటే? ఇక అప్పుడు తన అపకీర్తికి రాజముద్ర పడినట్టే. ఈ ఆలోచన రాగానే తక్షణం వెనక్కు తిరిగి ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

రాత్రి డాబామీద వెన్నెట్లో అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఆలోచిస్తే తళుక్కుమని ఒక ఉపాయం తట్టింది. వెంటనే రాజ్యంలోని పేరున్న వారు అయిదుగురితో ఒక కూటమిని ఏర్పాటు చెయ్యాలి. ఇక నుంచీ రాజ్యరత్న బిరుదుకు అర్హులెవరో నిర్ణయించే బాధ్యత పూర్తిగా ఈ కూటమిదే. వారెలా చెపితే అది క రాజుకి చెప్పడమే. ఇక తనను చుట్టుముట్టే వాళ్ళెవరూ ఉండరు. పీడ వదుల్తుంది.

మరుసటి రోజే తన పథకాలను అమలుపెట్టాడు మంత్రి. ఊళ్ళో పేరున్న అయిదుగురిని పిలిపించి 'రాజ్యరత్న బిరుదు కూటమి'ని ఏర్పరిచాడు ఈ పదవులొచ్చిన కొత్తల్లో కూటమిలోని సభ్యులంతా మహానందంలో మునిగిపోయారు. ఇక మెల్లమెల్లగా ఊరివారు వాళ్ళను బిరుదు కోసం ఒత్తిడి చేస్తూంటే ఒక హోదావచ్చిన వారిలా మురిసిపోయారు. మంత్రిగారికైతే ఇదంతా తలనొప్పి వ్యవహారంగా కనిపించింది కాని సభ్యులకు మాత్రం కొంతమంది పెద్దలు వాళ్ళ వెంటబడడం సంతోషంగా ఉంది.) "సరే అలాగే చూద్దాంలెండి" అంటూ తమ అజమాయిషీ ప్రదర్శించారు. డబ్బుకన్నా పదవి గొప్పదన్న విషయం సభ్యులకిప్పుడే అర్థమైంది. రాజ్యంలోని వారందరి దృష్టి తమమీదే వుందని సభ్యులకు తెలుసు.

అందుకని తామిప్పుడు బిరుదుకు అర్హుణ్ణి ఎంపికచేసే విధానం కొత్త పద్ధతిలో వుండి జనమంతా శభాష్ అనేటట్టుగా ఉండాలి. అంతకుముందు బిరుదు పొందిన వారంతా బహుకొద్దిమంది విద్యావంతులకు తప్ప ఎవరికీ తెలీదు. అలాకాకుండా ఇప్పుడు తాము ఎంపిక చేసే వ్యక్తి తప్పనిసరి ప్రజలు మెచ్చిన వాడుగా ఉండితీరాలి. అలాంటి వ్యక్తిని పట్టేదెలాగని ఆలోచిస్తే వాళ్ళకొక మంచి మార్గం స్ఫురించింది. 'వంద' అనే సంఖ్య ప్రశస్తమైనదని అందరికీ తెలుసు. వందేళ్ళు బతికినవాడు గొప్ప. అది పూర్తిగా ఆరోగ్యంగా బతికినా గొప్పే. నలభయ్యవ యేట మంచానపడి మిగతా అరవై ఏళ్ళు నడవలేక, చూడలేక, తినలేక అందరిచేతా చాకిరీ చేయించుకుంటూ అలా వందయేళ్ళ వరకు దేకినా అదీ గొప్పే. అంటే ఎవరైనా సరే వంద సంఖ్య తగిలేట్టు తన ప్రతిభను కనపరిస్తే అంటే వంద ప్రదర్శనలు, వందకచేరీలు, వంద కావ్యాలు ఇలా ఏదైనా వందకి మించి చేశాడంటే అతడు నిజంగా రాజ్యరత్న బిరుదుకు అర్హుడు. ఈ నిర్ణయానికి అందరూ ఉత్సాహంతో తమ అమోద ముద్ర వేశారు. ఇప్పుడు వాళ్ళు చెయ్యాల్సిందల్లా వంద పూర్తిచేసిన ప్రతిభావంతులెవరో కనిపెట్టడం.

ఈ పద్ధతిలో నాలుగే నాలుగు వేదాల్ని తెలుగులోకి అనువదించిన విష్ణుశర్మకు అవకాశమే లేదు. మిగతా వారు కూడా ఒకే ప్రబంధమో, ఒకే పరిశోధనా గ్రంథమో రాస్తున్నారు. వాళ్ళంతా వంద సంఖ్య చేరుకునేదెన్నడు? ఇక ప్రజ్ఞానిధులైన కర్ణాటక సంగీత విద్వాంసులు కూడా పది కచేరీలు చేస్తే ఎక్కువ. అదికూడా ఉత్సవాల రోజైతేనే కొంత జనం వస్తారు. లేకపోతే అదీ లేదు.

రెండు సంవత్సరాల క్రితం అయితే మదనగోపాలుడనే నాటకకర్తకు ఇచ్చుండేవారు. అతను "రతిరాజు విలాసము" అనే నాటకాన్ని రాసి తనే ముఖ్య భూమికలో నటించి ప్రదర్శించాడు. అది కామదాసుడైన ఒక రాజు కథ. మొదటి నాలుగు అంకాలు అతను వేర్వేరు స్త్రీల మోహంలో పడిన తీరు, శృంగార సన్నివేశాలతో రసవత్తరంగా చెప్తుంది. చివరి అంకంలో అతను భక్తిమార్గంలోకి ఎలా మారిందీ చెప్తుంది. ఈ నాటకం అశేష ప్రజాదరణ పొందింది. వచ్చిన జనం అంతా నాలుగు అంకాలు చూచి, శృంగార దృశ్యాలయిపోగానే ఆలస్యమైపోయిందని చివరి అంకం చూడకుండానే వెళ్ళిపోయేవారు.

ఈ నాటకాన్ని చిన్నపిల్లలు చూడకూడదన్నారు గనుక వాళ్ళు రహస్యంగా తొంగితొంగి చూసేవారు. ఇది విజయవంతంగా వందసార్లకు పైగా ప్రదర్శించబడింది. కానీ దురదృష్టవశాత్తు మదనగోపాలుడు రెండేళ్ళక్రితమే చనిపోయాడు. అతను ఉండివుంటే ఈ యేడు అతనికే రాజ్యరత్న బిరుదును ప్రసాదించి ఉండేవారు. ఇప్పుడు అలాంటివారు ఎక్కడున్నారా అని కలయజూస్తే వెంటనే అందరికీ గుర్తొచ్చిన పేరు ప్రముఖ రంగస్థల నటుడు రంగభూషణ్.

రంగభూషణుడు చిన్నప్పుడే తన నటనా పాటవాన్ని ప్రదర్శించాడు. చదువుకునే రోజుల్లో ఒకరోజు "కోడిపెట్టగుడ్డు ఎలా పెడ్తుంది?" అనే దృశ్యాన్ని తనే కోడిపెట్టలా నటిస్తూ కోకోకో అంటూ అటూ ఇటూ చూస్తూ గుడ్డుపెట్టేవరకు అతి హృద్యంగా వాస్తవికంగా ప్రదర్శించాడు. ఇది చూసిన స్నేహితులంతా ఆనందంతో చప్పట్లు కొట్టడమేగాక మళ్ళీ మళ్ళీ అతనిచేత కోడిగుడ్డు కథను నటింపచేసి ఆనందించేవారు. ఈ ప్రోత్సాహంతో రంగభూషణుడు పెద్దయ్యాక పెద్ద నాటకాలు వెయ్యడానికి పూనుకున్నాడు.

మొట్టమొదటిసారిగా సతీసావిత్రి నాటకంతో మొదలెట్టి తాను యమధర్మరాజు పాత్రను వేశాడు. నాటకం చూసిన వారంతా ఈ యముడు సత్యవంతుడితోపాటు తమ ప్రాణాల్ని కూడా తీసుకున్నాడనుకున్నారు. తర్వాతి ప్రదర్శనకెవ్వరూ రాలేదు. ఈసారి బ్రహ్మ వేషం వేశాడు. అది చూసిన జనం అతని అసలు ముఖానికీ తగిలించుకున్న మూడు ముఖాలకీ నటనలో ఎలాంటి తేడా లేదన్నారు. ఇలా ఏ వేషం వేసినా చూసిన వాళ్ళంతా అసంతృప్తితో చప్పరిస్తూనే ఉన్నారు రానురాను రంగభూషణుడి నాటకం అంటే జనంలో ఎలాంటి ఉత్సాహమూ కనిపించలేదు. ఇది గమనించిన రంగభూషణ్ తన నాటకాలకు జనాల్ని ఎలా ఆకర్షించాలా అని ఆలోచించాడు.

మెరుపులా ఒక ఆలోచన తట్టింది. తాను చిన్నప్పుడు చేసిన కోడిగుడ్డు దృశ్యాన్ని ఒక కొత్త ఆకర్షణగా నాటకం చివరలో జతచేస్తే? వెంటనే ఈసారి వేసే "సత్యహరిశ్చంద్ర నాటకం చివరిలో ఊహించని కొత్త ఆకర్షణ" అని భారీగా ప్రచారం చేశాడు. అదేమిటో చూద్దామని జనం వచ్చారు. నాటకం అంతా చూసి నీరసించిన జనం చివరిఘట్టం పూర్తికాగానే హరిశ్చంద్ర పాత్రధారి

ఉన్నట్టుండి కోడిపెట్ట ఎలా గుడ్డుపెట్టింది అనే దృశ్యాన్ని ప్రదర్శించేసరికి అందరికీ ప్రాణం లేచివచ్చినట్టైంది. అందరూ విపరీతంగా స్పందించారు. చప్పట్లు కొట్టి ఈ దృశ్యాన్ని మళ్ళీమళ్ళీ వేయించుకున్నారు. మొట్టమొదటిసారిగా రంగభూషణుడి నాటకం దిగ్విజయం సాధించింది.

అప్పట్నుంచి రకరకాల పాత్రల నాటకాలు వెయ్యడం, జనం తండోపతండాలుగా వచ్చి కోడిగుడ్డు దృశ్యం కోసం చివరివరకు కాచుకుని ఉండడం, అది చూడగానే జన్మ ధన్యమైందన్న సంతోషంతో ఇంటికి వెళ్ళడం. ఇలా కొనసాగి ఈ మధ్యనే రంగభూషణుడు వంద పాత్రలను పోషించిన ప్రతిభావంతుడయ్యాడు. అందుకనే కూటమి వారు రాజ్యరత్న బిరుదుకు రంగభూషణ్ణి ఏకగ్రీవంగా ఎంపిక చేసి తమ నిర్ణయాన్ని మంత్రిగారికి తెలియజేశారు.

"మరి నాలుగు వేదాలను తెలుగులోకి అనువదించిన విష్ణుశర్మ" అని అడిగాడు మంత్రి దీనంగా.

"వందపాత్రలు చేసిన రంగభూషణుడెక్కడా? కేవలం నాలుగే నాలుగు వేదాలను అనువదించిన విష్ణుశర్మ ఎక్కడ?" అన్నారు సభ్యులు తీక్షణంగా.

గత్యంతరం లేక మంత్రి నేరుగా క రాజును సందర్శించి కూటమి నిర్ణయాన్ని తెలియజేశాడు. ఇదే సమయంలో ఒకతను స్థూలకాయుడు, నల్లగా బుజ్జిమీసాలతో భయంకరంగా కనిపిస్తున్నాడు. రాజుగారి దర్శనార్థం మందిరంలోకి ప్రవేశించి రాజుగారికి పండ్లు పూలు సమర్పించుకుని సవినయంగా నమస్కరించాడు.

"ఎవరు?" అన్నాడు క రాజు.

"నేను మహారాజా! వీరభద్రుణ్ణి. మన చెరసాలలో నేరస్థులను ఉరితీసేవాణ్ణి" అన్నాడు ఆ వ్యక్తి వినయంగా.

"ఓహో! ఏమిటిలా వచ్చావ్?" అనడిగాడు క రాజు.

"మహారాజా! ఈ రోజు నాకు పండుగలాంటిరోజు. తమరు నాకిచ్చిన ఈ ఉద్యోగాన్ని ఇన్ని సంవత్సరాలు శ్లాఘనీయంగా నిర్వహిస్తూ ఎంతోమందిని ఉరితీశాను. ఈ రోజునే నూరవవాణ్ణి ఉరితీశాను. దీంతో వందమందిని ఉరితీసిన ఘనతను సంపాదించాను. ఈ సంతోష సమయంలో మీకు నా వందనాలనర్పించుకోడానికి వచ్చాను" అన్నాడు వీరభద్రుడు మళ్ళీ నమస్కరిస్తూ.

క రాజు మంత్రిని చూసి "చూశారా మంత్రీ! వంద సంఖ్యను చేరుకున్న మరొక ప్రతిభాశాలి మనకిపుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. రంగభూషణుడిలాగే ఇతనుకూడా రాజ్యరత్న బిరుదుకు అర్హుడే కదా!" అన్నారు.

వెంటనే మంత్రి ఈ విషయాన్ని బిరుదు కూటమి సభ్యులకు తెలియజేస్తే వారుకూడా మహదానందంతో ఈ నిర్ణయాన్ని మెచ్చుకుని ఈ సంవత్సరపు రాజ్యరత్న బిరుదులను ప్రకటించారు.

ఉగాదినాడు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసిన సభలో వందపాత్రలకు ప్రాణం పోసిన రంగభూషణుడికి, ఉత్తమ రీతిలో వందమందిని ఉరితీసిన వీరభద్రుడికి రాజ్యరత్న బిరుదులను బహూకరించారు. రంగభూషణుడు బహుమతిని గైకొనగానే జనం అంతా ఒక్కుమ్మడిగా ఈ గౌరవానికి మూలకారణమైన కోడిగుడ్డు ప్రదర్శన చేయవలసిందిగా కోరుతూ నినాదాలు చేశారు.

రంగభూషణుడు చిరునవ్వుతో తన ప్రతిభను మరొకమారు చూపి అందరినీ ఆనందపర్చాడు. బహుమతుల అలవాట్లు ఎప్పుడూలేని వీరభద్రుడు ఇది చూసి బహుమతి గైకొనగానే "ఇప్పుడు నా ప్రతిభను కూడా చూపెట్టాలా?" అనడిగాడు అమాయకంగా. అలా అనగానే అందరూ ఒక్కసారి తెల్లమొహం వేసి, నిశ్చేష్టులై అలాగే చూస్తుండిపోయారు.

మరుసటిరోజు తనని కలిసిన మంత్రిని చూసి క రాజు "చూశారా మంత్రీ! ఇదే ఈనాటి కళాధర్మం. ఒక పనిని ఎంత నాసిగా చేసినాసరే దాన్ని వందసార్లు చేస్తే దానికొక నాణ్యత వస్తుంది. నైపుణ్యం లేనప్పుడు ఒకే నృత్యకారుడు నాట్యం చేస్తుంటే ఎవ్వరూ చూడరు కాని అలాంటివారు వందమంది చేరి నాట్యం చేస్తూంటే దాన్ని ప్రజలు ఎంతగానో మెచ్చుకుంటారు" అన్నాడు.

మనస్సులో వందకు వందనాలర్పించుకుంటూ ఇంటికి బయల్దేరాడు మంత్రి.

(వచ్చేనెలలో మరోకథ)

Post your comments

(ఈ కథలన్నీ గతంలో హాసం పత్రికలో ప్రచురించబడ్డాయి. అంతర్జాతీయంగా ఉన్న తెలుగువారందరికి చేరాలన్న ఉద్దేశంతో రచయిత ప్రత్యేక అనుమతితో పునర్ముద్రిస్తున్నాము)